

Toegankelijkheid bibliotheken tbv visueel gehandicapten

De eisen op een rijtje

Fysieke toegankelijkheid

Gebruik in ieder geval onderstaande aandachtspunten:

1. Afstapjes en trappen dienen goed afgeschermd te zijn of te zijn gemarkeerd. (EIS b1)
2. Objecten aan het plafond of aan de muur hangen niet lager dan 2.20 m boven de grond. (EIS b2)
3. De medewerkers zijn geïnstrueerd over wat te doen bij calamiteiten. (EIS b3)
4. Vluchtwegen en (nood)uitgangen zijn bereikbaar en voldoende herkenbaar. (EIS b4)
5. Voor zover de mogelijkheden voor de doelgroep ontbreken om (volledig) zelfstandig van de dienstverlening van de bibliotheek gebruik te maken is een deskundige medewerker van de bibliotheek beschikbaar om de gebruiker met raad en daad terzijde te staan om in zijn informatiebehoefte te kunnen voorzien. (EIS c1)
6. De medewerkers zijn goed op de hoogte van de specifieke voorzieningen die er voor deze doelgroep zijn en kunnen op de juiste wijze daarheen doorverwijzen. Dit is bijvoorbeeld vastgelegd in een instructie of protocol. (EIS c2)
7. De voor de doelgroep bestemde materialen zijn herkenbaar. De media zijn voorzien van een voor hen leesbaar lettertype. (EIS c3)
8. De mogelijkheid bestaat om zelf meegebrachte apparatuur (draadloos) te kunnen aansluiten op internet. (EIS c4)
9. Er is een daisyspeler om ter plekke daisyroms te kunnen beluisteren. (EIS c5)
10. Er zijn optische leeshulpmiddelen, zoals een leesloep en/of de mogelijkheid een document te scannen en te vergroten. (EIS c6)
11. Er zijn buiten de reguliere kosten voor het gebruik van de bibliotheek geen hogere/aparte kosten verschuldigd voor het gebruik van de dienstverlening. (EIS c7)

Digitale toegankelijkheid

1. Bij het ontwikkelen en/of verbeteren van de website van de bibliotheek wordt gebruik gemaakt van de webrichtlijnen (zie: www.webrichtlijnen.nl). [EIS 1]
2. De website is minimaal getoetst met behulp van de quickscan (47 van de 125 richtlijnen): <http://www.webrichtlijnen.nl/toetsen/> en er is een verbeterplan voor de punten waaraan de website volgens deze quickscan niet voldoet. [EIS 2]
3. Bevorder overleg met de leveranciers van de IT-systemen op dit gebied over het verbeteren van de toegankelijkheid van hun applicaties voor deze doelgroep. [EIS 3]

Vragenlijst t.b.v. overleg belangenbehartigers - openbare bibliotheek¹

1. Bereikbaar

- Is de bibliotheek goed bereikbaar vanaf een nabij gelegen OV knooppunt of halteplaats?
- Zijn oversteekplaatsen op die route voorzien van een zebra of van verkeerslichten met rateltickers?
- Is de ingang van de bibliotheek vanaf de openbare weg goed te onderscheiden en te herkennen?
- Vormen vaste en tijdelijke objecten (paaltjes, fietsen, afstapjes, trappen e.d.) een probleem om de ingang van de bibliotheek te bereiken?
- Is de bewegwijzering naar en op de bibliotheek afgestemd op mensen met een visuele beperking?

2. Toegankelijk

- Heeft de bibliotheek automatische schuifdeuren?
- Zijn glaswanden bij de toegang voorzien van markeringen op ooghoogte?
- Is een eventuele bel goed zichtbaar en vindbaar?
- Is voldoende licht beschikbaar om de overgang van buiten naar binnen te vergemakkelijken?
- Is voor de bezoeker direct duidelijk welke richting moet worden gekozen na binnenkomst?
- Is de informatiebalie goed zichtbaar vanaf de ingang?
- Is de bewegwijzering c.q. informatievoorziening bij binnenkomst afgestemd op mensen die slechtziend zijn?
- Vormen vaste en tijdelijke objecten (uitstallingen, glazen afscheidingswanden en pilaren) obstakels op de looproutes in de bibliotheek, c.q. zijn zij voorzien van markering op ooghoogte?
- Zijn geleidehonden toegestaan?

3. Bruikbaar

- Is de informatiebalie goed bereikbaar?
- Is de informatie balie continu bemest of is duidelijk hoe assistentie kan worden ingeroepen?
- Zijn de bibliotheekmedewerkers op de hoogte van specifieke vragen die ze van mensen met een visuele beperking kunnen verwachten?
- Zijn de bibliotheekmedewerkers goed geïnformeerd over diensten t.b.v. mensen met een visuele beperking?
- Is het inname- en uitleencentrum goed zichtbaar?
- Is het inname-, uitleen en betaalsysteem bruikbaar?
- Is er een duidelijk zichtbaar en voelbaar onderscheid tussen voor- en achterkant van de lezerspas?
- Is een van de computers uitgerust met een groter scherm, een toetsenbord met grotere letters/cijfers en aanpassingen voor vergroting en spraak?
- Zijn de digitale publiekscatalogus en de website toegankelijk en bruikbaar?
- Zijn titels en genres leesbaar?
- Is er een leen-Daisyspeler beschikbaar?
- Is een optisch hulpmiddel zoals een beeldschermloep beschikbaar?
- Zijn publicaties zoals die van postbus 51 beschikbaar in aangepaste leesvormen?

¹ Uit: "Toegankelijke openbare bibliotheken, ook voor slechtziende en blinde mensen" (oktober 2009)

- Zijn liften voorzien van aanduidingen in reliëf, braille en spraak?
- Zijn looproutes en trappen in de bibliotheek goed gemarkeerd?
- Is de bewegwijzering in de bibliotheek afgestemd op slechtziende mensen?
- Is de verlichting afgestemd op mensen die slechtziend zijn?
- Is de akoestiek in de bibliotheek geschikt voor slechtziende en blinde mensen?

4. Veilig

- Kan de bibliotheek als 'veilig' worden aangemerkt?
- Zijn nooduitgangen goed zichtbaar en bereikbaar?
- Zijn de procedures bij ontruiming berekend op bezoekers met een beperking?
- Zijn bibliotheekmedewerkers voorbereid op calamiteiten?

5. Extra service

- Zijn er openingsuren waarop (extra) hulp beschikbaar is?
- Is een rondleiding mogelijk?
- Is er een boek-aan-huis-service?
- Is er een telefonische service?
- Zijn overige activiteiten als lezingen, muziekavonden, exposities e.d. toegankelijk voor mensen met een visuele beperking?

Tips voor een goede omgang met slechtzienden en blinden²

Deze tips maken de communicatie en de omgang met slechtzienden en blinden gemakkelijker.

- Noem bij begroeting altijd uw naam (functie), ook als u elkaar al kent. Uw stem is namelijk niet altijd direct te herkennen.
- Vraag altijd òf en hoe u kunt helpen. Is uw hulp niet nodig, dring dan niet aan.
- Vermijd struikelblokken als half openstaande (kast)deuren en onaangeschoven stoelen.
- Geef aan waar (eventueel) een zitplaats is. Het is het gemakkelijkst als u de arm- of stoelleuning laat voelen.
- Vermijd begrippen zoals 'hier' en 'daar'. Praat in termen van afstanden, stand van de wijzers van de klok ('de aardappels op je bord liggen op twee uur') of rechtvoor, links, rechts, achter etc.
- Een blindengeleidehond werkt voor de veiligheid van zijn baas. Daarvoor moet het dier geconcentreerd zijn. Leid een aangelijnde geleidehond nooit af door hem te aaien, te roepen of iets te eten te geven.
- Gebruik gerust de begrippen 'zien' en 'kijken'. Slechtzienden en blinden gebruiken deze begrippen ook.
- U hoeft tegen een blinde of slechtziende niet harder te praten.
- Spreek de blinde of slechtziende rechtstreeks aan, ook al is hij of zij in het gezelschap van een ziende.
- Kinderen benoemen wat ze zien. Dus als een kind zegt: "die meneer is blind, hè mamma?", dan kunt u dat gerust beamen. Dat voorkomt verkrampde situaties.

² Uit: http://www.aangepast-lezen.nl/index.php/id_structuur/8051/folders-en-vakliteratuur.html

